

Total No. of Questions : 16
Code No : S-05

Total No. of Printed Pages : 3

Sanskrita Examination - 2012

साहित्यम् - SAHITYA

Group - II

Paper V - Grammar

व्याकरणप्रदीपः

Date : 07.02.2012

Time : 2:00 PM - 5:00 PM

Max. Marks :100

I. सोदाहरणं चत्वारि सूत्राणि व्याख्यात ।

4 X 4 = 16

१. अतो रोरप्लुतादप्लुते ।
२. स्थानेऽन्तरतमः ।
३. ऊकालोऽज्झस्वदीर्घप्लुतः ।
४. गोतो णित् ।
५. अपादाने पञ्चमी ।
६. तिङ्शित्सार्वधातुकम् ।

II. रिक्तस्थानानि युक्तपदैः पूरयत ।

5 X 1 = 5

१. प्रादयः क्रियायोगे ..... संज्ञा भवन्ति ।
२. वार्तिकाणां कर्ता ..... ।
३. एकालप्रत्ययः ..... संज्ञः स्यात् ।
४. पञ्चत्रिंशत् शब्दस्वरूपाणि ..... संज्ञानि स्युः ।
५. यस्मात्प्रत्ययविधिस्तदादि प्रत्यये ..... ।

III. स्त्रीलिङ्गपदेषु स्थितान् प्रत्ययान् लिखत ।

5 X 1 = 5

१. पचन्ती ।
२. स्थविरा ।
३. गार्ग्यायणी ।
४. द्विदाम्नी ।
५. पञ्चकली ।

IV. चतुर्थपदं लिखत ।

5 X 1 = 5

१. गुरुणा - गुरुभिः ; मया - .....
२. तुल्यास्यप्रयत्नं - सवर्णम् ; मुखनासिकावचनः - .....
३. तस् - द्विवचनप्रत्ययः ; ध्वम् - .....
४. गजाननः - बहुव्रीहिसमासः ; अनातपः - .....
५. मति + अम् - मतिम् ; मति + डि - .....

V. विजातीयपदं लिखत ।

5 X 1 = 5

१. लिखसि, यशसि, क्रीडसि, भवसि ।
२. तथैव, रमेशः, जगदीशः, गुरुपदेशः ।
३. गजः, वृक्षः, मनः, पर्वतः ।
४. रजनीकरः, दिवाकरः, प्रभाकरः, भास्करः ।
५. कृत्वा, चकार, विहस्य, गन्तुम् ।

VI. वाक्यं रचयत ।

3 X 1 = 3

१. बहिः ।
२. अभितः ।
३. धिक् ।

VII. वाक्यदोषान् परिहरत ।

5 X 1 = 5

१. मम आप्रफलं रोचते ।
२. पितुः सार्धं पुत्रः आपणं गच्छति ।
३. भवान् कुत्र गच्छसि ?
४. छात्राः, यूयं कुत्र गच्छन्ति ?
५. मार्गस्य उभयतः वृक्षाः सन्ति ।

VIII. एतेषु चतुर्णां सुबन्तानां प्रक्रियां लिखत ।

4 X 3 = 12

१. वारिणी ।
२. पितृणाम् ।
३. स्त्रियः ।
४. राजा ।
५. के ।

IX. एतेषु चतुर्णां तिङन्तानां प्रक्रियां लिखत ।

4 X 3 = 12

१. भवानि ।
२. एधिष्यन्ते ।
३. स्पन्दते ।
४. अगदत् ।
५. बभूव ।

X. सम्यक् योजयत ।

5 X 1 = 5

अ	आ
१. षष्ठी स्थानेयोगा	परसवर्णसन्धिः
२. धात्रंशः	प्रत्ययः
३. अङ्कितः	बहुव्रीहिसमासः
४. डे	परिभाषासूत्रम्
५. चक्रपाणिः	इको यणचि

XI. अर्थव्यत्यासं लिखत ।

2 X 2 = 4

१. गोणी - गोणा ।
२. कुशी - कुशा ।

XII. आसां संज्ञानां सम्बद्धसूत्राणि लिखत ।

4 X 1 = 4

१. प्रगृह्यम् ।
२. धातवः ।
३. नदी ।
४. सम्प्रसारणम् ।

XIII. सन्धिकार्याणि ससूत्रं लिखत (त्रयाणाम्) ।

3 X 2 = 6

१. पयांसि ।
२. कथञ्चित् ।
३. तरुच्छाया ।
४. सूर्यस्तपति ।

XIV. विग्रहवाक्यं विलिख्य समासविधायकं सूत्रं निर्दिशत (त्रयाणाम्) ।

3 X 2 = 6

१. परमराजः ।
२. अनपराधी ।
३. सीताजानिः ।
४. पितरौ ।

XV. अधोनिर्दिष्टेषु वाक्येषु रेखाङ्कितानां पदानां विभक्तिः का ? कारकं च किम् ?

3 X 1 = 3

१. बालिकाः पुष्पेभ्यः स्पृहयन्ति ।
२. वृक्षात् फलानि पतन्ति ।
३. रामेण बाणेन हतो वाली ।

XVI. समाधत्त ।

- (१) ऊष्माणः के ? केन प्रयत्नेन उच्चारणम् ?
- (२) कयोः वर्णयोः मिथः सावर्ण्यं वाच्यम् ?
- (३) भूतार्थसूचकलकारान् लिखत ।

2

1

1

* * * *